

ΚΟΙΝ. 101 Κοινωνία και Βιοηθική

Υπεύθυνη: Ελένη Ρεθυμιωτάκη

Διάρκεια: 1εξάμηνο (Χειμερινό 2021-2022). Υποχρεωτικό μάθημα (6 ECTS)

Στόχοι:

- Η θεωρητική σύνδεση της Βιοηθικής με το οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο όπου αναπτύχθηκε και εξελίσσεται
- Η απόκτηση ερευνητικών δεξιοτήτων για την αξιοποίηση των ποσοτικών και ποιοτικών κοινωνιολογικών μεθόδων σε σύγχρονα βιοηθικά ζητήματα

Περιεχόμενο:

1. Η θεσμική διαμόρφωση και εξέλιξη της Βιοηθικής ως ακαδημαϊκού στοχασμού, δημόσιου διαλόγου και μοντέλου διακυβέρνησης
2. Κοινωνιολογικές θεωρήσεις & ερευνητικές τεχνικές για τις πολιτικές και οικονομικές συνιστώσες της Βιοηθικής
3. Κοινωνιολογικές θεωρήσεις & ερευνητικές τεχνικές για το πολύπλοκο κοινωνικό και πολιτισμικό συγκείμενο της Βιοηθικής
4. Βιοηθική ή/και Βιοπολιτική στη ρύθμιση της βιοϊατρικής και γενετικής τεχνολογίας
5. Βιοηθική και διακινδύνευση: διεθνείς τάσεις και εντάσεις στη κλιματική αλλαγή και το περιβάλλον
6. Βιοηθική, ψηφιοποίηση και τεχνητή νοημοσύνη: η σύγχρονη πρόκληση

Διδασκαλία: Διαλέξεις, παρουσιάσεις εργασιών

Εξετάσεις: Προφορικές και παράδοση γραπτής εργασίας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αλεξιάς Γιώργο., Τζανάκης Μανώλης & Χατζούλη Αγλαΐα (επιμ.), *Σώμα υπό επιτήρηση. Ηθικές και πολιτικές συνδηλώσεις της ιατρικής τεχνολογίας και της κοινωνικής φροντίδας*, Πεδίο, 2014.
2. Αραποστάθης, Στάθης (επιμ.), *Τεχνολογία και Κοινωνία στην Ελλάδα*, Αθήνα, Εκδοτική, 2015.
3. Atlan, Henri, *Η τεχνητή μήτρα*, Αθήνα, Νέα Εστία, 2008.
4. Μητροσύλη, Μαρία, Η μετάβαση από τη Βιοηθική στο Βιοδίκαιο, *Επιστήμη και Κοινωνία*, τ. 20, 2008, σ.171-197
5. Aspradaki, A. and M. Kousis, "Bioethics and Society: the movement for "the right to die", *Annuaire International des Droits de l'Homme*., 2014, Vol. VIII, pp. 281-292.
6. Emmerich, Nathan, A sociological Analysis of Ethical Expertise: The Case of Medical Ethics, *SAGE Open*, April-June 2015, p. 1-14, DOI: 10.1177/2158244015590445 sgo.sagepub.com
7. Hedgecoe, Adam, Critical bioethics: beyond the social science critique of applied ethics, *Bioethics*, 2004 Apr;18(2):120-143, doi: 10.1111/j.1467-8519.2004.00385.x
8. Humphreys, Stephen, The sociology of bioethics: the 'is' and the 'ought' problem, *Research Ethics Review*, 2008, Vol 4, No 2, 47–51.
9. Jasanoff, Sheila *The Ethics of Invention: Technology and the Human Future*, The Norton Global Ethics Series. New York: W. W. Norton & Company, 2016.
10. Petersen, Alan, From bioethics to a sociology of bio-knowledge, *Social Science & Medicine*, Vol 98, Dec.2013, p.264-270, <http://dx.doi.org/10.1016/j.socscimed.2012.12.030>
11. Ρεθυμιωτάκη, Ελένη, Η ρύθμιση της βιοϊατρικής και το μετανεωτερικό παράδειγμα της σχέσης του δικαίου με την ηθική, σε : Στ.Τσινόρεμα/Κ.Λούη (επιμ.), *Θέματα Βιοηθικής. Η Ζωή, η Κοινωνία και η Φύση μπροστά στις προκλήσεις των Βιοεπιστημών*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, 2013, σ. 171-192.
12. Ρεθυμιωτάκη, Ελένη, *Ρύθμιση ή αυτορρύθμιση; Το παράδειγμα της ιατρικά υποβοηθούμενης αναπαραγωγής*, Αθήνα-Κομοτηνή, Αντ. Ν.Σάκκουλας, Θεσμοί της Ελληνικής Κοινωνίας, τ. 20,2003.
13. Ρεθυμιωτάκη, Ελένη, Πολυπολιτισμικότητα και Βιοηθική, Ημερίδα Ελληνικής Εταιρίας Ογκολογίας, 2020, *Βιοηθική και Ογκολογία*, διαθέσιμο σε: <https://www.youtube.com/watch?v=9f4hUu3gTmo>
14. Rose, Nikolas, *Κανονικότητα και παθολογία σε μια βιοϊατρική εποχή*, Αθήνα: Πλέθρον, 2017.

15. Τζωρτζάτου, Όλγα, *Η προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων της υγείας στη βιοϊατρική έρευνα*, Εκδόσεις Σάκκουκα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2015.
16. Τουνταςάκη, Ειρήνη, *Το παιδί που μεγαλώνει μέσα σου θα πάρει και από εσένα*, Αθήνα, Πατάκης, 2015. Τσινόρεμα, Σταυρούλα, *Η βιοηθική και η σύγχρονη κριτική της πράξης. Η ηθική στην εποχή της πράξης*, Δευκαλίων, 2006, τ.24, σ.213-253.
17. Χατζούλη, Αγλαΐα, *Θαλασσαιμικές ζωές. Βιολογική διαφορά, κανονικότητα, βιοκοινωνικότητα. Μια ανθρωπολογική προσέγγιση*, Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη, 2012.
18. Sismondo, Sergio, *Εισαγωγή στις Σπουδές Επιστήμης και Τεχνολογίας*, Αθήνα, Liberal Books, 2016.
19. Vries (de), Raymond/ Turner, Leigh / Orfali Kristina/ Bosk, Charles (eds), *The View from Here: Bioethics and the Social Sciences* (Sociology of Health and Illness Monographs). Wiley-Blackwell, 2007.
20. Zuboff, Shoshana, *The age of surveillance capitalism. The fight for the future at the new frontier of power*. London, Profile Books, 2019.